

Det er ikke til at se det, hvis man ikke lige ved det. Denne forfaldne betonkonstruktion langt ude i Nordsøen er et uafhængigt land med eget flag, møntfod og nationalsang. Fyrstendømmet Sealand har været scenen for gidseltagninger, luftkrig og internationalt diplomati, og for 750 millioner euro kan landet blive Deres.

Mikronationer. Det er en ældgammel drøm: udråb et land, få kongekrone på hovedet og slip for at betale skat. En engelsk officer gjorde det til virkelighed, og hvis De har 750 millioner euro eller den rette opfindsomhed, kan det også lykkes for Dem.

Sådan skaber man et land

Af DAVID JACOBSEN TURNER

UD for den engelske sydøstkyst, ca. ti kilometer fra havnebyen Felixstowe, ligger søfortet Fort Roughs: en lettere forfalden betonplatform på cirka 450 kvadratmeter. Fortet er opført i 1942 som en del af kystforsvaret under Anden Verdenskrig, og på afstand ligner det så mange andre børeplatforme eller søforter. Den opmærksomme observatør vil imidlertid få øje på et særpræget flag, der vajer fra toppen af platformens flagstang. Det er rødt og sort, adskilt af en diagonal hvid stribe. Kommer man tættere på endnu, vil man måske kunne se de hvide bogstaver, der er malet på platformens helikopterlandeplads. *Sealand*, står der, og det er navnet på verdens mindste land. Måske.

Historien om Sealand begynder i 1966. Siden de sidste soldater rømmede Fort Roughs ti år tidligere har det levet et stille liv og er forfaldet i fred, men nu er der igen mennesker på platformen. Midt-60'erne er piratradioernes storhedstid, og to englændere har fået en god idé: at bruge det forladte fort som base for en kommerciel radiostation. De to mænd rager dog uklar. Paddy Roy Bates, en pensioneret major og succesrig forretningsmand, smider sin forretningspartner ud af foretagendet og erobrer hele platformen selv. I sommeren 1967 prøver den afsatte kompagnon at genindtage fortet sammen med et tæskehold, men Bates forsvarer sit territorium med skydevåben og benzinbomber.

I den følgende tid begynder Bates at opholde sig mere og mere på sin besatte platform. En sen aften nyder han et større antal drinks med sin betroede advokat, og en løssluppen idé begynder at tage form. Fort Roughs er opført ti kilometer fra Englands kyst. Dermed ligger det i internationalt farvand, og England har principielt ingen juridisk ret til platformen. Ifølge Bates' advokat hører platformen ind under de juridiske begreber *res derelicta* og *terra nullius*: forsømte landområder, som ikke hører til noget eksisterende land og derfor frit kan besættes. Efter en længere juridisk granskning træffer Bates et afgørende valg: 2. september 1967 udråber han det miserable fort til en uafhængig stat under navnet Fyrstendømmet Sealand.

I første omgang tager de britiske myndigheder ikke løsrivelsen alvorligt. Søværnet sættes ind for at arrestere Roy Bates, men da skibene krænker Sealand's territoriale farvand, affyrer majorens søn Michael varselsskud, og skibene vender om. Da Roy og Michael Bates igen sætter fod på britisk jord, bliver de arresteret og tiltalt for ulovlig våbenbesiddelse, men retten i Essex afviser sagen. Fort Roughs er uden for britisk jurisdiktion.

25. september 1975 tager Roy Bates skridtet fuldt ud. Han udråber sig selv til konge, skriver en forfatning for fyrstendømmet og designer landets flag og våbenskjold. Siden følger møntfoden *sealand dollar*: smukke sølvmonter prydet af hustruen Joans ansigt, og som prikken over i'et får landet sine egne frimærker, pas og nationalsang. Sammen med dronning Joan og deres børn prins Michael og prinsesse Penny flytter kong Roy permanent til det nyudråbte fyrstendømme.

Statsdannelsen, der mest af alt lød som en kulørt happening, er blevet blodig alvor, og selvstændigheds erklæringen bliver startskuddet til en historie om frihed, magt, forræderi og billige adelstitler.

Retten til selvbestemmelse

Roy Bates er ingenlunde den første, der har fundet på at udråbe sin egen nation. Og hvorfor egentlig ikke? Efter Første Verdenskrig søsatte den amerikanske præsident Woodrow Wilson princippet om *folkenes selvbestemmelsesret*: at mindretal har ret til at afgøre, hvilken stat de vil tilhøre, og at grænsestragninger skal følge kulturelle skel. Den idé har siden været ryggraden i den internationale orden, og princippet er lige så sympatisk, som det er umuligt at efterleve. Tilfældet Balkan har illustreret, hvor svært det er at lave tilfredsstillende grænser, og hvis det afrikanske kontinent skulle leve op til princippet, ville verdensdelens politiske orden bryde sammen. Mikronationer viser dilemmaet ved Wilsons doktrin i yderste ekstrem, og der er rigeligt med kuriøse eksempler.

Motiverne til at grundlægge et land kan være mange. Nogle gange handler det om almindelig frihedsstrang eller magtbegær – flere selvudråbte monarker gør således krav på Antarktis som kongerige. Andre gange er der idealistiske motiver bag statsdannelsen. Da Australien i 2004 forbød homoseksuelle vieser, udråbte den karismatiske kejser Dale I *The Gay and Lesbian Kingdom of the Coral Sea Islands* på en række ubeboede sandbanker ud for delstaten Queensland

kyst. Kongeriget er nu et fristed for homoseksuelle fra hele verden, landets flag er det traditionelle regnbueflag, og nationalsangen er Gloria Gaynors diskohit »I am what I am«. Herhjemme søgte provoen Michael Bjørn Hansen i 1967 om optagelse i FN, da han havde besat Fugleøen i Københavns Sortedamssø, udråbt den til en uafhængig republik og erklæret USA krig i protest mod Vietnamkrigen.

Andre gange igen handler det om penge. En gruppe amerikanske IT-millionærer er angiveligt i gang med at konstruere en flydende republik, som konstant skal opholde sig i internationalt farvand, hvorved statsborgerne kan slippe for at betale skat i nogen af verdens anerkendte lande. (Ideen er imidlertid hverken original eller ny. I 1797 opstod der mytteri på en række engelske skibe, som patruljerede ud for Napoleons Frankrig. Besætningerne havde omvendt sig til bonapartismen og udråbte *Den Flydende Republik*). Skatteflugt er i det hele taget en oplagt bevæggrund for at blive herre i egen nation. I 1968 opstod *Republiko de la Insulo de la Rozoj* (Rosenøens Republik på Esperanto), da en ingeniør ved navn Giorgio Rosa byggede et 400 kvadratmeter stort skatteløst restaurant, bar og natklub ud for den italienske kystby Rimini. Det italienske politi besatte imidlertid hurtigt landet og sprængte det i luften.

Også Danmark er nabo til en vaskeægte mikronation. I Roskilde Fjord ligger kongeriget *Elleore*, som opstod, da en gruppe skolelærere i 1944 købte en lille, ubeboet ø. Nu er den beboet én uge om året, når kongeriget trofaste borgere mødes til fest, sport og studier på øens tre (!) universiteter.

Frihedens bagside

Tilfældet Sealand skal udvikle sig knap så hyggeligt som Elleore. En dag i 1978, da kong Roy er rejst fra sin nation for at handle i England, oplever Sealand sit første statskup. Landets premierminister, den tyske professor A.G. Achenbach, ser sit smit og besætter landet. Med hjælp fra et hold bevæbnede medlemsmænd fra Holland tager han Roys søn prins Michael til fange og indsætter sig selv som ny monark. Men kong Roy har ingen planer om at lade sig afsætte. Han samler et hold loyale Sealandborgere, bevæbner dem til tænderne og flyver tilbage til Sealand i helikopter. I et storstilet luftangreb inden solopgang lykkes det kong Roys hær at genindtage landet, tage kupmagerne til fange og befri prins Michael.

I Holland og Tyskland får myndighederne besked om, at de har borgere, som er taget til fange i England. Men de skal blive kloge. Da regeringerne henvender sig til Downing Street, gentager den engelske regering retten i Essex' dom: England har ikke nogen jurisdiktion over Fort Roughs. Holland kan dog ånde lettet op. I overensstemmelse med Genèvekonventionen frigiver kong Roy de hollandske krigsfanger, da krigen er slut. Anderledes forholder det sig med Vesttyskland. Da Achenbach er indehaver af et Sealand-pas, er han statsborger i Sealand. Og dermed er han ikke bare skyldig i krigsforbrydelse, men også i landsforræderi i henhold til Sealand's forfatning. Og nu bliver det interessant. Vesttyskland opgiver at få England til at agere og sender nu en diplomatisk delegation fra den vesttyske ambassade i London til Sealand for at forhandle med kongefamilien om frigivelse af kupmageren. Kong Roy modtager den vesttyske delegation, og efter flere ugers diplomatiske forhandlinger indvilliger han i at frigive sin tidligere premierminister. Samtidig kan han notere sig, at både England og Vesttyskland *de facto* har anerkendt Sealand's suverænitæt.

Achenbach har dog ikke lært sin lektie. Efter at være blevet eskorteret tilbage til Vesttyskland opretter han en eksilregering for Sealand og promoverer sig selv som den retmæssige regent af platformen. Og det skal blive farligt for Bates-familien. Sammen med et Spanien-baseret forbrøderkartel går Achenbach i gang med at masseproducere Sealand-pas og sælge dem i dyre domme, indtil flere tusinde er i omløb. Passene bliver brugt af østeuropæiske kriminelle til at åbne ulovlige bankkonti, og da den italienske modekonge Gianni Versace bliver myrdet i 1997, har gerningsmændene angiveligt legitimeret sig med et Sealand-pas. Derefter udsender kong Roy en kongelig forordning om, at alle Sealand-pas gøres ugyldige.

Pas, anerkendelse eller FN-medlemskab

Men hvad er egentlig et land? Spørgsmålet er i udgangspunktet simpelt, men det er vanskeligt at besvare. Danmark har et flag, en nationalsang, et afgrænset territorium, en hær, en møntfod, frimærker, et fodboldlandshold, en forfatning og vores egne pas. Men er det tilstrækkeligt?

FN vægrer sig ved at definere et land. Ganske vist står der i FN's vedtægters kapitel 4, stk. 2, at »medlemskab af FN er åbent for alle fredselkende stater som vil acceptere vedtægternes forpligtelser,« men på sin hjemmeside svarer organisationen afvigende. På spørgsmålet: »Hvor mange lande er der i verden,« svarer FN: »Vi er ikke en autoritet på dette emne.« De Forenede Nationer spiller ellers en væsentlig rolle i statsdannelser, idet et medlemskab af FN i dag er det gængse kriterium for en vellykket statsdannelse. Blandt andet derfor findes der ikke officielt en stat ved navn Palæstina. De palæstinensiske selvstyremråder har dog såkaldt observatørstatus i de Forenede Nationer. Men det samme har *Malteserordenen*: en transnational katolsk velgørenhedsorden med omfattende diplomatiske relationer og ret til at udstede sine egne pas. Er Malteserordenen så et land? Svaret er et klart og ruggende tjaaaa. Et land skal have et territorium, og en klassisk diskussion blandt statsforskere er derfor, om Malteserordenens hovedkvarter, en luksurvilla i Rom med ekstraterritorial status, er verdens mindste land. I skrivende stund har FN 192 medlemsstater – Montenegro blev nummer 192 i 2006 – men tallet kommer utvivlsomt til at stige. I kulissen venter blandt mange andre Kosovo, Somaliland, Nagorno-Karabakh, Syd-Cameroun, Transnistrien og Syd-Ossetien på, at det bliver deres tur. Og hvad med Skotland, Baskerlandet, Norditalien, Catalonien og Færøerne?

Overordnet findes der to konkurrerende principper for statsdannelse. Ifølge *Montevideokonventionen* fra 1933 stilles der kun fire krav til en stat: permanent beboelse, afgrænset territorium, en regering og kapacitet til at indgå relationer med andre stater. Hvis man opfylder disse kriterier, kan man frit udråbe en stat. Denne model kaldes den *deklarative* model.

De mere etablerede stater i verden anerkender imidlertid ikke denne model og sværger i stedet til den *konstitutive* model. Ifølge denne model er et land først et land, når det anerkendes af andre anerkendte lande. Derfor var det så afgørende for Kosovos politiske ledelse at få velnigtindede landes anerkendelse, da provinsen erklærede sig uafhængig af Serbien tidligere i år. I skrivende stund har 41 stater anerkendt landet, men et medlemskab af FN er utænkeligt, idet Rusland utvivlsomt vil nedlægge veto. Er Kosovo så et land? Spørgsmålet er stadig svært at svare på, da der ikke findes et magisk tal for nødvendige statsanerkendelser. Og Kosovo er i øvrigt ikke det eneste land, som ikke er ubetinget anerkendt. Taiwan er for eksempel anerkendt af 23 lande, og disse lande anerkendes til gengæld ikke af Kina.

Hvis San Marino kan...

Baseret på den deklarative model kan man hurtigt slå fast, at kong Roys Sealand er et land. Men hvis man tager denne teori for pålydende, hvem kan så ikke danne en stat i morgen? Hvis man ejer en bolig og knytter kontakt til en nabo med samme aspirationer, er parcelhuset allerede en stat med bilaterale relationer. Hvad der gør Sealand til noget særligt blandt verdens uofficielle statsdannelser er imidlertid, at fyrstendømmet på sin vis også lever op til det konstitutive princip. England har åbent erkendt, at Fort Roughs er uden for britisk jurisdiktion, og Tyskland har sendt en diplomatisk delegation til landet. Dermed har to af verdens magtfulde og etablerede lande i princippet anerkendt fyrstendømmet. Min sjæl, hvad vil du mere?

Tilfældigheder, tid og dygtigt diplomati har gjort, at ingen længere sætter spørgsmålstegn ved legitimiteten i de europæiske mikrostater Liechtenstein, Andorra, Vatikanen, Monaco og San Marino. Men hvorfor egentlig? Vatikanstaten har 900 statsborgere, til sammenligning har *Lovely*, et land bestående af den engelske komiker Danny Wallaces lejlighed i London, 55.000 registrerede statsborgere.

Men det er sværere end som så at begå sig som selvstændigt miniputland. Det har også Sealand-borgerne måttet sande. I 1982 vedtager FN *Havretskonventionen*, som bekendtgør, at menneskebyggede øer fremover tilfalder det nærmeste medlemsland. Men det er bare vand på kong Roys mølle, da han ofte understreger, at Sealand er en unik konstruktion, som er umulig for andre at kopiere. Den 1. oktober 1987 proklamerer England en udvidelse af de britiske farvande fra tre til tolv sømil fra kysten. Dermed ligger Sealand igen i britisk farvand. Men kong Roy lader sig ikke narre, og dagen efter proklamerer han en tilsvarende udvidelse af Sealand's farvand. Hermed ligger kystbyerne Felixstowe og Harwich inden for Sealand's territorium, men han afstår storsindet fra at gøre krav på byerne.

Og sådan ligger landet i princippet stadig. Sealand befinder

sig i et mærkeligt juridisk limbo. Ingen lande har officielt anerkendt landets suverænitæt, men i praksis lader England til at ignorere fyrstendømmet. I 1990 affyrede Sealand-borgere igen varselsskud, da et skib fra den engelske flåde sejlede for tæt på platformen. Men selvom besætningen meldte episoden til Scotland Yard, blev der aldrig rejst sigtelse, endstige foretaget afhøringer.

Det kan forekomme vanvittigt at ville forsvare en betonplatform så helhjertet, men der er gode grunde til, at Bates-familien passer på deres ejendom. For der kan være mange penge i statsdannelser. Et kig på de Sealand-baserede forretninger illustrerer to ting: hvorfor fyrstendømmet er så interessant for tvivlsomme forretningsfolk, og hvorfor det er vigtigt for det internationale samfund at have hånd i hanke med nye statsdannelser.

Da kong Roys helbred begynder at svigte i 1999, trækker han sig tilbage fra sit rige og udpeger via et kongeligt dekret prins Michael til regent *pro tempore*. Prinsen kvitterer for udnævnelser ved at indgå en aftale med computerfirmaet *HavenCo*, som skal opbevare data på computerservere placeret på Sealand. Da Sealand hverken er medlem af verdenshandelsorganisationen WTO eller FN's ophavsretsorgan WIPO, mener prins Michael, at alle typer internetvirksomhed principielt kan drives fra landet. Dog forbyder han børneporno, spamming og ondsindet hackervirksomhed. Piratbevægelserne over hele verden er begejstrede ved udsigten til et juridisk smuthul, der tillader lovlig fildeling, men noget går galt undervejs. HavenCos ledelse rager uklar med kongefamilien og forlader foretagendet. Siden har det været svært at få overblik over firmaets aktiviteter. I 2004 stifter kongefamilien *Royal Bank of Sealand*, som skal drives fra et kontor i Genève, og de senere år har prins Michael angiveligt været i gang med at etablere et kasino i fyrstendømmet.

I den mere uskyldige ende af spektret er fyrstendømmet begyndt at eksportere grøntsager, som dyrkes i drivhuse på platformen og sælge adelstitler via internettet. For bare 40 sealand dollar kan man kalde sig *lord* eller *lady* af Sealand. Turismen er også på vej til Sealand, da kongehuset har indgået en aftale med et engelsk firma om at tilbyde ferier på platformen.

Sideløbende med forretningsseventyrene har fyrstendømmet forsøgt at profilere sig på den sportslige scene. Et old boys-hold fra den nordjyske fodboldklub Vestbjerg Idrætsforening blev udpeget til Sealand's landshold, og en bjergbestiger har båret Sealand's flag til toppen af det tibetanske bjerg Muztagh Ata. Dog lader der til at være en generel stemning af forfald i fyrstendømmet, og det er svært at få overblik over seriositeten i de igangværende forretningsforetagender. Regenten selv bør ikke længere på platformen, men tilbringer mest tid i sit hus i England.

Sidste år tog historien om Sealand en sidste besynderlig drejning, da prins Michael besluttede at sætte landet til salg. Principielt er det umuligt at sælge suveræne stater, men én gang skal jo være den første. Interesserede kan henvende sig til det spanske ejendomsmæglerfirma *InmoNaranja* og betale den nette sum af 750 millioner euro. Dog må det frarådes at tage på uanmeldt inspektionsbesøg – bare spørg den britiske flåde.

Den britiske filminstruktør Mike Newell er i gang med at filmatisere historien om Sealand.

Logona · Jane Iredale · The Organic Pharmacy · Dr. Hauschka m.fl.

Hårfarve uden kemi

skåner dit hår og hovedbund

Undgå farvestoffet PTD (toluene-2,5-diamine) og andre skadelige kemikalier med økologisk plantebaseret hårfarve

Nemmere hårfarvning med cremefarver når hårfarven skal ændres eller nuanceres

Besøg butikken i Grønnegade og få rådgivning tilpasset din hårfarve hos Danmarks største økologiske parfumeri

Topkarakter i forbrugerbladet TÆNK's hårfarvetest oktober 2007

Plejende cremefarver med volume og shine fra det certificerede økologiske tyske mærke Logona

Grønnegade 31 · Kbh K · Tel 3317 0070 · www.pureshop.dk

HUDPLEJE & MAKE-UP
pure shop